Väikese etenduse suur menu

Jälle on elevust «Estonia» teatri ümber. Sedapuhku pole see seotud teatri päriskoduga. Väike rühm näitlejaid ja pillimehi, paar lavatöölist ja valgustajat on ette võtnud vabariigis ratasringi sõita, et inimestele oma rõõmsa etendusega rõõmu pakkuda. Kuuldavasti on nende ettevõtmist seni igal pool saatnud soe vastuvõtt. Seda panid uskuma ka kaks Tallinnas antud etendust — Laevastiku Ohvitseride Maja üle tuhande kohaga saal oli musicali «Pühapäev Roomas» mõlemal etendusel viimse kohani täis.

Viimasel ajal tundub, et teatrisse tõmbab rahvast kas hea teose tõesti õnnestunud lahendus või siis etendus, kust vaataja loodab leida meelelahutust, mõnusalt veedetud puhkeõhtut. Ilmselt on meil teatri meelelahutuslikule funktsioonile (paljude muude kõrval) viimasel ajal pisut vähe tähelepanu pööratud. Sestap siis nõudmine pakkumise ületabki. Ja mõnigi keskpärane teatrilugu üsna väheütlevas teostuses võib ootamatult kassatükiks kujuneda.

Meelelahutuslikku ülesannet täites peab aga teater eelkõige siiski kunsti pakkuma andma oma publikule ku[illegible] meele[illegible]utust. Et õhusalt veedetud õhtu kujuneks ka sisukalt veedetud õhtuks. Sisukus aga eeldab palja vaatemängu kõrval ka mõttest ja ideest rõõmu tundmist, loomingu nautimist.

Meil kättesaadavast materjalist oli «Pühapäev Roomas» ses mõttes päris õige valik. Selles itaalia päritoluga libretos pole küll midagi rabavalt uudset, ent on olemas oma mõttetera, on usutavad omanäolised karakterid ja elavas rütmis vaheldusrikkalt arenev sündmustik. G. Krameri muusikaga jääb kuulaja tükati rahule — seal, kus ta on jälginud itaalia rahvaliku muusika maneeri. Mõnedki laulu- ja muusikanumbrid aga on paraku üsna lamedad. Sedavõrd lamedad, et nende kärpimine oleks asjale pigem kasuks tulnud.

Ringreisiks oli vaja muusika seada väikesele ansamblile. Antud võimaluste piires on Ü. Raudmäe oma töö teinud maitsekalt, saavutades paiguti ülatavalt karakteerse värvikuse. Ettekandeliselt vajaks etenduse instrumentaalne külg aga veel viimistlemist. Kuna tegemist on väikese koosseisuga (7 mängijat), siis peab see kõlama eriti puhtalt ja täpselt. Peamine häda on praegu selles, et kõlaline külg jätab vahel soovida, üksikud pillid ei häälestu omavahel alati intonatsiooniliselt

Lavastajaks kutsus teater Vello Rummo, keda tunneme süveneva, nõudliku ja suure vastutustundega režissöörina. Ka sedakorda on ta saavutanud toreda ansambli, liitnud ühtseks kollektiiviks päris algajad ning juba suurte kogemustega näitlejad. Ilmne on olnud hoolikas töö iga karakteri vormimisel, kusjuures saavutatud on lausa üllatavaid tulemusi.

Olümpia-aastal on palju juttu rekorditest, iseenda tagajärgede ületamisest. Senise isikliku tipptulemuse ületab praegu kahtlemata Harri Vasar. Tema puhta hingega arglik ja mitutpidi kimpus kooliõpetaja on igati rõõmustav näitlejalik looming. Diskreetselt, aga ootamatute, tabavate välgatustega kujundab oma rolli Eva Meil. Siin pole jälgegi operetlikust, piltlikult öeldes «kümne hobuse jõuga» mängitud meheleminemishimulisest lesest (kui palju neid laval on nähtud!), on aga elav, konkreetne ja omanäoline kuju.

Absoluutselt hinnates on Helgi Sallo Giovanna kahtlemata rikkam kui Katrin Jakobi oma. Kuid näitlejat arengus vaadates peab ütlema, et kinotähe rollis (mida nad mängivad vaheldumisi) on H. Sallo saavutanud isiklikult rohkem. Järjekordse armsa ja tragi tüdruku asemel, keda ta enesekordamiseni rohkesti on pidanud kehastama, on tal siin sootsiks teistsugune ülesanne, millega ta ka toredasti toime tuleb. K. Jakobi — uus täiendus teatri operetirühmas — on ilmsete eeldustega, algaja kohta ka tublide võimetega. Selgepiirilisem ja veenvam on ta praegu Giovanna osas, mis «istub» nagu paremini.

V. Kuslap on saanud oma õpetaja Renato Tucciga ilmselt veel pisut vähe kokku puutuda. Osale läheneb ta mõneti teisiti, rõhutades rohkem selle elu ja olude poolt allasurutud kuju protestivaimu ja tahet oma õnne eest aktiivsemalt võidelda. Kuigi ka Tiit Tralla oli saanud vähe proove, näitas ta järjekordselt, et temas on kõik eeldused kujuneda väga heaks karakternäitlejaks.

Operetirühma vanast kaardiväest on omal kohal E. Pärn ja H. Malmsten, kes kumbki omal kombel annavad värvi ja ilmet kõigele toimuvale. Ja lõpuks need, kelle kohta harilikult retsensioonide lõpus öeldakse «ja teised» — koor ja tantsurühm, kes sedapuhku esinevad «ühes isikus» ja kellena on rakendatud teatri kooriliikmeid ning TR Konservatooriumi lavakunstikateedri üliõpilasi. Nende tragidus ja nakatav mängulust aitavad toredasti kujundada etenduse atmosfääri. Lavastuse ja osatäitmiste üldise õnnestumise juures peab aga siiski märkima mõningast ebaühtlust — vahel kipub tekkima «õhuauke»: tempo jääb loiuks, vaataja elav huvi raugeb ja tal jääb aega nagu muude asjadegi peale mõtelda.

Näiteks sellele, et lavastus on pildiliselt (sõna otseses tähenduses) kehvavõitu, Uno Kärbise kujundus on osav ja leidlik — peaaegu mitte millegagi viib ta vaataja ühest tegevuspaigast teise. Ometi mõjub «Estonia» muude, üldiselt rikkalike ja vahel isegi toretsevate lavastuste kõrval «Pühapäev ...» siiski Tuhkatriinuna. Silmarõõmu jääb nagu väheseks. Aga just musical on žanr, milles vähemalt seni väljakujunenud traditsioonide põhjal ka kunstnikule peaks andma võimaluse oma talenti võimalikult säravana näidata.

Ja kui juba žanrist kui niisugusest juttu tuli, ei saa mööda minna ka sellest, et koreograafiline külg on lavastuses napivõitu. D. Suri seatud tantsud ja liikumised on rütmikad ja elavad, aga... Niisama nagu kunstnikul siin oma sõna etenduse kui terviku loomisel on jäänud lõpuni välja ütlemata, nii ka koreograafil. Musical aga on kord juba säärane sünteetiline žanr, kus ainult «teenindavaid» väljenduslikke komponente ei tahaks näha-tunnetada.

Etteheited etteheideteks. Lavastus «Pühapäev Roomas» on siiamaani oma eluõigust tõestanud ka sel kujul nagu ta lavale jõudis, on näidanud, et teatrikunstis loeb väga palju t a h e ennast maksma panna ja publikule pakkuda seda, mis on endale südamelähedane. Ja tuleb välja, et ka mini-musical lööb läbi ning meeldib.

Vidrik Kivilo

Sv m. 45 1968. a. 7. nov